فصلنامه ایده های نوین روانشناسی
دوره۱۶، شماره ۲۰، بهار ۱۴۰۲

پیش‌بینی تصمیم‌گیری پرخطر بر اساس سبک‌های تصمیم‌گیری و سرسختی روان‌شناختی در دانشجویان دختر و پسر

رسول حمیدی چولابی[۱]، ایرج صالحی[۲]

چکیده

هدف از این پژوهش پیش‌بینی تصمیم‌گیری پرخطر بر اساس سبک‌های تصمیم‌گیری و سرسختی روان‌شناختی در دانشجویان دختر و پسر بود. پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری آن کلیهٔ دانشجویان مؤسسه آموزش عالی احرار رشت در نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بودند که ۲۸۷ نفر از آن‌ها با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. نتایج این مطالعه بیانگر این بود که سرسختی روان‌شناختی با سبک‌های تصمیم‌گیری در دانشجویان دختر و پسر رابطه معنادار دارد. همچنین سرسختی روان‌شناختی با تصمیم‌گیری پرخطر در دانشجویان دختر رابطه معنی‌دار نداشت؛ اما رابطهٔ تمام مؤلفه‌های سرسختی روان‌شناختی با تصمیم‌گیری پرخطر در دانشجویان پسر معنادار بود. تحلیل رگرسیون نیز نشان داد که سبک‌های تصمیم‌گیری دانشجویان دختر و مبارزه‌جویی دانشجویان پسر تغییرات مربوط به تصمیم‌گیری پرخطر را به‌صورت معناداری پیش‌بینی می‌کند. این مطالعه نشان داد که توجه به متغیرهای سرسختی روان‌شناختی و سبک‌های تصمیم‌گیری در دانشجویان جهت پیشگیری از تصمیم‌گیری‌های پرخطر و بهبود تصمیم‌گیری‌های آن‌ها بیش‌ازپیش باید موردتوجه دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: تصمیم‌گیری پرخطر، دانشجویان، سرسختی روان‌شناختی، سبک‌های تصمیم‌گیری

[۱] کارشناس ارشد روانشناسی عمومی، موسسه آموزش عالی احرار رشت، ایران rasoolhamidi.official@gmail.com
[۲] استادیار موسسه آموزش عالی احرار رشت، ایران. (نویسنده مسئول) irajsalehi76@gmail.com

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-13]

مقدمه

تصمیم‌گیری مسئله دائمی زندگی انسان بوده است و می‌توان زندگی را برابر تصمیم‌گیری دانست (اقدسی نیا، ۱۳۹۷). به بیان دیگر تصمیم‌گیری مجموعه‌ای از عملکردهای پیچیده و کل‌گرایانه به‌منظور برگزیدن یک راه‌حل از میان دو یا چند گزینه در یک رفتار پیشگیرانه در جهت رسیدن به یک هدف خاص با کمترین خطر ممکن است (اعتباریان، خیرمند و صادقی، ۱۳۹۳) که با سرعت زیادی رخداده و بسیاری از بخش‌های نئوکرتکس مغز را درگیر می‌کند (مک میلان، کلارک، گاناواردنا، رانت و گروسمن[1]، ۲۰۱۲). تصمیم‌گیری پرخطر، گونهٔ ویژه‌ای از تصمیم‌گیری است که می‌تواند پاداش و همچنین پیامدهای منفی به همراه داشته باشد (واقف، بافنده و سلطانی، ۱۳۹۸). درواقع تصمیم‌گیری پرخطر به عملکردهایی اطلاق می‌شود که بالقوه به‌طور هم‌زمان هم درجاتی از آسیب یا ضرر و هم احتمال دستیابی به طیف گسترده‌ای از فواید جسمی، اجتماعی، روانی و معنوی را دارا هستند (نجاتی، علی‌پور، بداقی و آقازیارتی، ۱۳۹۶). در این نوع تصمیم‌گیری فرد در کوتاه‌مدت با نتایج مثبت ولی در بلندمدت با نتایج منفی روبرو می‌گردد که قربانی‌کردن هدف بلندمدت در برابر لذت آنی مشخصه اختلال نامیدن این نوع رفتار است (نجاتی، ۱۳۹۲). تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز یک مسئله جدی در زندگی افراد است و بسیاری از علوم و دانش‌ها هر یک به طور مستقل و یا با یک نگاه میان‌رشته‌ای به آن پرداخته‌اند (زارع و عزیزی، ۱۳۹۷). تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز عامل کلیدی بسیاری از اختلال‌های روان‌پزشکی مانند اختلال شخصیت مرزی است (پولادی، باقری و عسکری زاده، ۱۳۹۹) و در خصوص درک و پیش‌بینی رفتارهای پرخطر از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است (نجاتی، علی‌پور و شریفی، ۱۳۹۵). از جمله سازه‌هایی که قادر به پیش‌بینی تصمیم‌گیری پرخطر است، سبک تصمیم‌گیری است (اکبری و زارع، ۱۳۹۱؛ صفاری نیا و اکبری، ۱۳۹۱). سبک تصمیم‌گیری سرمشق آموخته‌شده‌ای است که افراد در زمان تصمیم‌گیری به‌صورت مکرر از آن استفاده می‌کنند و با سبک شخصیت (کهرازئی و شهسوار زهی ناروئی، ۲۰۱۵؛ بایرام و آیدمیر[2]، ۲۰۱۷) ارتباط دارد (اسکات و بروس[3]، ۱۹۹۵؛ اقدسی نیا، ۱۳۹۷). هرچند که سبک تصمیم‌گیری افراد در طول زندگی یکسان نیست و تغییر می‌کند (امینی، آقایوسفی، زارع، هاشمی و جلالی، ۱۳۹۸). در طی سال‌های اخیر، تحقیقات زیادی در رشته‌ها و حوزه‌های گوناگون، درباره سبک‌های تصمیم‌گیری انجام‌گرفته که منتهی به دسته‌بندی‌های متنوعی در رابطه با انواع سبک‌ها و مدل‌های تصمیم‌گیری توسط صاحب‌نظران گردیده است (کشاورزی، فتحی آذر، میر نسب، بدری گرگری، ۱۳۹۶)؛ هر یک از الگوهای طبقه‌بندی سبک‌های تصمیم‌گیری با توجه به اینکه کدام دسته از عوامل فردی، محیطی و سازمانی در زمان رویاروی شدن با شرایط تصمیم‌گیری اثرگذارند، با یکدیگر تفاوت دارند (سلیمی، سلطان حسینی و میرصفیان، ۱۳۹۸). اسکات و بروس (۱۹۹۵) پنج سبک (تصمیم‌گیری عقلانی، شهودی، اجتنابی، آنی و وابستگی) را بیان نمودند و معتقدند که این پنج سبک تحت‌تأثیر ویژگی‌های شخصیتی و درونی افراد است که به‌عنوان الگو در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است. مطالعات نشان داده است که سبک‌های تصمیم‌گیری وابسته و اجتنابی قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده رفتارهای پرخطر هستند (بایولار و باچیکووا، ۲۰۱۸). همچنین نتایج حاصل از پژوهش‌ها نشان داده است که تصمیم‌گیری پرخطر با سبک تصمیم‌گیری شهودی رابطه مثبت و با سبک تصمیم‌گیری منطقی رابطه معکوس دارد (باربر، ۲۰۰۵؛ اکبری و زارع، ۱۳۹۱).

انگیزش و هیجان نقش مهمی را در تصمیم‌گیری افراد ایفا می‌کنند (زارع و همکاران، ۱۳۹۸). سرسختی روان‌شناختی یکی از سازه‌های مهم شخصیت برای فهم انگیزش، هیجان و رفتار است (شیخ اسمعیلی، حاتمیان، کرمی، لرستانی و مروتی، ۱۳۹۹). سرسختی روان‌شناختی توانایی درک درست از موقعیت بیرونی و استعداد تصمیم‌گیری مطلوب در مورد خویش است (ملازاده، کافی و صالحی، ۱۳۹۰) و با سبک‌های تصمیم‌گیری (زندی و مرادی، ۱۳۹۸) و تصمیم‌گیری پرخطر (رهبریان، صالحی، غریب دوست و محمودی، ۱۳۹۹) ارتباط دارد. سرسختی روان‌شناختی شامل سه ویژگی تعهد[4]، کنترل[5] و چالش[6] (مبارزه‌جویی) است که همه آن‌ها، در سطوح مختلف در همه افراد وجود دارد. این ویژگی‌های شخصیتی در مقابل حوادث فشارزا و سخت زندگی به‌عنوان منبعی از مقاومت و سپری محافظ عمل می‌کنند و تصمیم‌گیری فرد را در شرایط مختلف منطقی‌تر و عقلایی‌تر خواهند نمود (کوباسا و مدی، ۱۹۹۹). بارتون ، اید ، هیستاد ، جوکوی ، لابرگ و جانسن[7] (۲۰۱۵) تحقیقی را در مورد ۲۱۴ نفر از سربازان ارتش آمریکا که از جنگ افغانستان به کشورشان بازگشتند

1. McMillan, Clark, Gunawardena, Ryant & Grossman
2. Bayram & Aydemir
3. Scott & Bruce
4. commitment
5. control
6. challenge
7. Bartone, Eid, Hystad, Jocoy, Laberg & Johnsen

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-13]

انجام دادند و نشان دادند که سرسختی روان‌شناختی پایین با افزایش خطر سوءمصرف الکل (بلافاصله پس از بازگشت) همراه است. پژوهش شیخ حمود، باکار، ماهر و سیف محمد الرجیبی[1] (۲۰۱۹) نیز نشان داد که سرسختی روان‌شناختی بر تصمیمات فرد در زندگی تأثیر مثبت می‌گذارد.

امروزه بررسی شیوه تصمیم‌گیری و تصمیم‌گیری پرخطر نه‌تنها به‌عنوان عامل درمانی؛ بلکه به‌عنوان ابزار غربالگری برای ارائه خدمات پیشگیری و آموزشی تمرکز بسیاری از پژوهش‌ها را به خود اختصاص داده است (نجاتی و همکاران، ۱۳۹۶)؛ لذا اهمیت و ضرورت این پژوهش را می‌توان از چند جهت برشمرد. در درجهٔ نخست مطابق با بررسی‌های پژوهشگر تاکنون مطالعه‌ای منسجم که به بررسی ارتباط سرسختی روان‌شناختی با سبک‌های تصمیم‌گیری و تصمیم‌گیری پرخطر در دانشجویان انجام‌شده و در فضای علمی منتشر شده باشد یافت نگردید. در درجهٔ دوم بررسی پیشینه پژوهش بیانگر آن است که معدود مطالعات انجام‌یافته به‌صورت غیرمرتبط و بر روی جوامع آماری دیگر بوده و یا دارای محدودیت‌های چندی هستند. به طور مثال در بیشتر مطالعات داخلی در خصوص اندازه‌گیری رفتار مخاطره‌آمیز از ابزار پرسش‌نامه استفاده شده است؛ اما ازآنجاکه بر اساس نظریه داماسیو بسیاری از سازوکارهای تصمیم‌گیری آگاهانه نیست، ابزار پرسش‌نامه که نیازمند دانش آگاهانه فرد از رفتار خود است، درواقع سوابق رفتار مخاطره‌جویانه افراد را می‌سنجد و شاخص دقیقی برای ارزیابی رفتار مخاطره‌آمیز نمی‌باشد (نجاتی، ۱۳۹۲). در این پژوهش جهت سنجش تصمیم‌گیری پرخطر از ابزار عینی استفاده گردیده است. همچنین مطالعات اندکی در خصوص بررسی ارتباط بین سرسختی روان‌شناختی با تصمیم‌گیری پرخطر صورت پذیرفته است؛ اما نتایج مطالعاتی که تاکنون انجام‌شده است متناقض است که ارزیابی‌های زیادتری را ضروری می‌سازد. در نهایت اینکه بررسی رفتارهای پرخطر به‌منظور تدوین برنامه‌های پیشگیرانه و باتوجه‌به شیوع بالای آن در بین دانشجویان و هزینه‌های بالای تغییرات رفتاری در سطح فردی و اجتماعی، ضروری است (کاظمینی و مدرس، ۱۳۹۲) و می‌توان بیان نمود که با بررسی امکان پیش‌بینی تصمیم‌گیری پرخطر بر اساس متغیرهای سرسختی روان‌شناختی و سبک‌های تصمیم‌گیری در دانشجویان، نقش این متغیرها را در پیشینه پژوهش پررنگ‌تر نموده و توجه پژوهشگران این حوزه را به متغیرهای مورد بررسی جلب نمود و زمینه کاربر روی این متغیرها را فراهم ساخت؛ لذا با توجه با مطالب ذکر شده، این پژوهش با هدف تعیین سهم و میزان سرسختی روان‌شناختی و سبک‌های تصمیم‌گیری در تبیین میزان تصمیم‌گیری پرخطر در دانشجویان دختر و پسر انجام شد تا به سؤال‌های زیر پاسخ دهد.

۱- آیا بین سرسختی روان‌شناختی و مؤلفه‌های آن با تصمیم‌گیری پرخطر و مؤلفه‌های آن در دانشجویان دختر و پسر رابطه وجود دارد؟

۲- آیا بین سبک‌های تصمیم‌گیری با تصمیم‌گیری پرخطر و مؤلفه‌های آن در دانشجویان دختر و پسر رابطه وجود دارد؟

۳- سهم متغیرهای سبک‌های تصمیم‌گیری و سرسختی روان‌شناختی، در پیش‌بینی تصمیم‌گیری پرخطر را در دانشجویان دختر و پسر چقدر است؟

روش‌شناسی

پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان دختر و پسر مؤسسه آموزش عالی احرار رشت در نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بودند (۱۱۳۱ نفر) که بر اساس جدول کرجسی - مورگان تعداد ۲۸۷ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس و با درنظرگرفتن نسبت جمعیت دختر و پسر انتخاب شدند. از این تعداد ۱۳۸ نفر دانشجو دختر و ۱۴۹ نفر دانشجو پسر بودند. ملاک ورود به پژوهش شامل داشتن سلامت جسمی و توانایی کار با سیستم رایانه‌ای، عدم وجود مشکلات و بیماری‌های تأثیرگذار بر توانایی‌های شناختی و رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش و همچنین ملاک خروج عدم همکاری کامل بود.

ابزار پژوهش

مقیاس سرسختی کوباسا[2] (مقیاس دیدگاه‌های شخصی[3])

این مقیاس ۵۰ سؤالی جهت سنجش سرسختی روان‌شناختی به کار می‌رود و به‌وسیله کوباسا، مدی و بارتون ساخته‌شده است (روشن نژاد، بیان فر و طالع پسند، ۱۳۹۸). نمره‌گذاری پرسش‌نامه سرسختی روان‌شناختی کوباسا (۱۹۸۸) بر اساس طیف لیکرت ۴ درجه‌ای از اصلاً صحیح نیست = ۰ تا کاملاً صحیح است = ۳ و نمره‌گذاری سؤال‌های ۲۱ الی ۶ و ۵۰ الی ۲۸ به‌صورت معکوس است (بناءطهرانی و نعمت طاوسی، ۱۳۹۹). دامنهٔ نمره‌گذاری این پرسش‌نامه بین صفر تا ۱۵۰ است. این آزمون دارای خرده آزمون‌های چالش (۱۷ سؤال شامل عبارت‌های: ۲-۶-۹-۱۲-۱۵-۱۸-۲۱-۲۴-۲۷-۳۰-۳۳-۳۶-۳۷-۴۰-۴۳-۴۶-۴۹)، تعهد (۱۶ سؤال شامل عبارت‌های: ۱-۸-۱۱-۱۴-۱۷-۲۰-۲۳-۲۶-۲۹-۳۲-۳۸-۳۹-۴۱-۴۴-۴۷-۵۰) و کنترل (۱۷ سؤال شامل عبارت‌های: ۳-۴-۵-۷-۱۰-۱۳-۱۶-۱۹-۲۲-۲۵-

[1]. Sheikh Hammoud, Bakkar, Maher & Saif Mohammed Al Rujaibi

[2]. Hardiness scale

[3]. Personal View Scale (PVS)

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-13]

۴۸-۴۵-۴۲-۳۵-۳۴-۳۱-۲۸) است (ملک‌زاده، ۱۳۷۹). روایی سازه مقیاس سرسختی روان‌شناختی کوباسا در جامعه ایرانی ۰/۵۳ و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۴ و برای مؤلفه‌های آن، یعنی کنترل، تعهد و مبارزه‌جویی به ترتیب برابر با ۰/۶۸، ۰/۷۵ و ۰/۶۶ گزارش شد (روشن نژاد و همکاران، ۱۳۹۸). آلفای کرونباخ در این پژوهش برای کل مقیاس سرسختی ۰/۸۱ و برای مؤلفه‌های کنترل، تعهد و مبارزه‌جویی به ترتیب برابر ۰/۶۴، ۰/۷۴ و ۰/۶۰ محاسبه شد.

پرسش‌نامه سبک تصمیم‌گیری عمومی اسکات و بروس

این پرسش‌نامه توسط اسکات و بروس (۱۹۹۵) برای ارزیابی سبک‌های تصمیم‌گیری تدوین شد. از نظر اسکات و بروس به‌طورکلی پنج سبک تصمیم‌گیری وجود دارد که عبارت‌اند از: عقلایی، آنی، اجتنابی، وابستگی و شهودی. پرسش‌نامه دارای ۲۵ سؤال و ۵ بعد بوده و هر سؤال بر اساس مقیاس ۵ ارزشی لیکرت از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق درجه‌بندی گردیده است (رحمان پور، اسدزاده، سعدی پور و فرخی، ۱۳۹۷). در ایران روایی و پایایی این پرسش‌نامه در دانشجویان ایرانی توسط زارع و شیبانی (۱۳۹۰) مورد بررسی قرار گرفته است که در نتیجه آن، پایایی با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۵ و با استفاده از آزمون مجدد ۰/۶۸ محاسبه گردید (رحمان پور و همکاران، ۱۳۹۷). در مطالعه‌ای که در ایران انجام شده است روایی محتوایی این ابزار به روش روایی محتوایی و توسط ۱۲ نفر از صاحب‌نظران موضوعی و روش‌شناسی تأیید شد (آهنچیان و عصاررودی، ۱۳۹۴). در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ برای کل این پرسش‌نامه ۰/۶۷ محاسبه شد.

آزمون خطرپذیری بادکنکی بارت

این آزمون اولین‌بار در سال ۲۰۰۲ میلادی توسط پرفسور لجئوز، رید، کهلر، ریچاردز، رامسی و همکاران در دپارتمان روان‌شناسی دانشگاه مریلند ایالات متحده آمریکا طراحی و معرفی گردید. در این آزمون میزان خطرپذیری افراد را در شرایط حقیقی بررسی می‌شود. در این پژوهش از نسخه فارسی این آزمون تهیه شده به‌وسیلهٔ دکتر اختیاری و همکاران (۱۳۸۱) استفاده شده است. در آزمون بارت روی صفحهٔ نمایش رایانه تصویر یک بادکنکی آبی‌رنگ نشان داده می‌شود که فرد با فشاردادن دکمه‌ای در زیر آن می‌تواند این بادکنک را باد نماید. در صفحهٔ نمایش دو صندوق یکی به نام سود کنونی و یکی به‌عنوان کل سود وجود دارد. با هر بار بادشدن بادکنک مقداری پول که در این پژوهش ۵۰ تومان است، به صندوق سود موقت واریز می‌شود. فرد می‌تواند به‌جای بادکردن بیشتر بادکنک دکمهٔ برداشت را فشار دهد. در این زمان مقداری پول که از بادکردن بادکنک به‌دست‌آمده بود به صندوق کل سود وارد می‌شود (تعداد کل بادکنک‌ها ۳۰ عدد است). با هر بار بادکردن بادکنک پول صندوق سود کنونی افزایش می‌یابد و اگر بادکنک بترکد کل پول این صندوق از بین می‌رود. فرد با هر مرتبه بادکردن بادکنک هرچند می‌تواند هر مبلغی را به صندوق سود کنونی اضافه کند؛ اما کل پول این صندوق را نیز به خطر می‌اندازد؛ زیرا بادکنک‌ها در نقطه‌ای نامشخصی می‌ترکند و این موضوع تصمیم‌گیری در شرایط عدم‌قطعیت را امکان‌پذیر می‌کند. باید توجه داشت که فرد با تصمیم‌گیری پرخطر تمایل دارد با نادیده‌گرفتن خطر ترکیدن بادکنک، برای به‌دست‌آوردن پول بیشتر هر بادکنک را به میزان بیشتری باد کند. شاخص‌هایی که برای این آزمون سنجیده می‌شوند شامل پاداش (مقدار کل پول برده شده به تومان)، تلاش موفق (تعداد بادکنک‌هایی که پول آن‌ها قبل از ترکیدن به صندوق کل سود منتقل‌شده‌اند)، حداقل خطرپذیری (حداقل تعداد دفعه‌های بادکردن یک بادکنک)، حداکثر خطرپذیری (حداکثر تعداد دفعه‌های بادکردن یک بادکنک) نمره تنظیم‌شده (میانگین دفعه‌های بادکردن بادکنک‌هایی است که نترکیده‌اند) که نمره اصلی آزمون و شاخص خطرپذیری آزمودنی است و نمره تنظیم‌نشده (میانگین دفعه‌های بادشدن کل بادکنک‌ها) است (اختیاری و همکاران، ۱۳۸۱). ازآنجایی‌که این آزمون به نحوی است که فرد در شرایط واقعی تصمیم‌گیری قرار می‌گیرد؛ مانند پرسش‌نامه، اجزاء آزمون وابسته به فرهنگ نیست و مبنای عصب‌شناختی نیز دارد در نتیجه ذکر روایی و پایایی مقاله‌های خارجی در این مورد قابل‌استناد است (نجاتی و همکاران، ۱۳۹۵). آلفای کرونباخ این آزمون در مطالعات مختلف ۰/۸۰ ذکر شده است (هوپکو و میهل، ۲۰۰۶).

شیوه اجرا

روش انجام مطالعه به این صورت بود که پس از تصویب پروپوزال و تعیین ابزارها از طریق پیشینه پژوهش، پژوهشگر در گام نخست به‌منظور اخذ اطلاعات مربوط به تعداد و نسبت دانشجویان دختر و پسر در نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ و هماهنگی جهت اجرای پژوهش، به آموزش مؤسسه آموزش عالی احرار رشت مراجعه نمود. در قدم بعد در بازه زمانی اردیبهشت تا مردادماه سال ۱۴۰۰ باتوجه‌به معیارهای ورود و خروج و با استفاده از بخش سامانه آموزش الکترونیکی وب‌سایت مؤسسه آموزش عالی احرار رشت، وارد کلاس‌های مجازی دانشجویان شده و پس از توضیح هدف تحقیق و اطمینان‌بخشی به آزمودنی‌ها در خصوص حفظ اطلاعات شخصی آزمودنی‌ها و بی‌نام بودن این اطلاعات، از آن‌ها خواسته شد که به دو پرسش‌نامه الکترونیکی پاسخ داده و در انتها در یک آزمون که به‌صورت رایانه‌ای اجرا خواهد شرکت نمایند. در ابتدای پرسش‌نامه‌ها توضیحات لازم در خصوص نحوهٔ پاسخ‌گویی به‌صورت کتبی ارائه

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-13]

گردیده بود. پس از دریافت پرسش‌نامه‌ها به آزمودنی‌ها گفته شد که با کسب امتیاز بیشتر در یک آزمون رایانه‌ای، شانس خود را برای برنده‌شدن در قرعه‌کشی افزایش خواهند داد. پس از توضیح در خصوص شیوهٔ اجرای این آزمون به‌صورت ویدئویی برای هر آزمودنی و در ادامه حضوری فعال در روند پاسخ‌دهی جهت جلوگیری از پاسخ‌های اتفاقی توسط آزمودنی‌ها، اطلاعات مربوطه جمع‌آوری شد.

یافته‌ها

از کل پاسخگویان (۲۸۷ نفر) جنسیت تعداد ۱۳۸ نفر یعنی ۴۸/۰۸ درصد "زن" با میانگین سن ۲۳/۲۹ و انحراف معیار ۶/۱۱۸ و تعداد ۱۴۹ نفر یعنی ۵۱/۹۲ درصد "مرد" با میانگین سن ۲۴/۵۸۴ و انحراف معیار ۳/۴۹۱ بودند. از کل دانشجویان "زن" (۱۳۸ نفر)، مقطع تحصیلی ۳ نفر معادل ۲/۲ درصد "کاردانی"، ۱۰۰ نفر معادل ۷۲/۵ درصد "کارشناسی" و ۳۵ نفر معادل ۲۵/۴ درصد "کارشناسی ارشد" بوده است. همچنین از کل دانشجویان "مرد" (۱۴۹ نفر)، مقطع تحصیلی ۴ نفر معادل ۲/۷ درصد "کاردانی"، ۱۰۳ نفر معادل ۶۹/۱ درصد "کارشناسی" و ۴۲ نفر معادل ۲۸/۲ درصد "کارشناسی ارشد" بوده است.

جدول ۱. ماتریس همبستگی تصمیم‌گیری پرخطر و مولفه‌های آن و سرسختی روان‌شناختی و مولفه‌های آن

باتوجه‌به مندرجات جدول ۱، در دانشجویان پسر، متغیر "تعهد" با متغیر تلاش موفق (P= ۰/۰۰۵) همبستگی مثبت و با متغیرهای نمره تنظیم شده (P= ۰/۰۰۵) و نمره تنظیم نشده (P= ۰/۰۲۸) همبستگی منفی و متغیر "چالش" با متغیرهای پاداش (P= ۰/۰۰۳)، نمره تنظیم شده (P= ۰/۰۰۱)، نمره تنظیم نشده (P= ۰/۰۰۳) و حداقل تعداد دفعات (P= ۰/۰۰۰۱) همبستگی مثبت و با متغیر تلاش موفق (P= ۰/۰۰۵) همبستگی منفی دارد. از سویی دیگر متغیر "کنترل" با متغیرهای پاداش (P= ۰/۰۱۳)، نمره تنظیم شده (P= ۰/۰۰۶) و نمره تنظیم نشده (P= ۰/۰۲۷) همبستگی منفی دارد.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-13]

نام متغیر		تعهد	چالش	کنترل	سرسختی کلی	پاداش	تلاش موفق	نمره تنظیم شده	نمره تنظیم نشده	حداکثر تعداد	حداقل تعداد
تعهد	دختر	-									
	پسر	-									
چالش	دختر	۰/۶۰۳**	-								
	پسر	۰/۱۳۴	-								
کنترل	دختر	۰/۶۷۶**	۰/۴۱۹**	-							
	پسر	۰/۷۸۴**	۰/۱۰۸	-							
سرسختی کلی	دختر	۰/۸۹۷**	۰/۸۳۲**	۰/۷۹۶**	-						
	پسر	۰/۸۶۱**	۰/۵۴۷**	۰/۸۳۹**	-						
پاداش	دختر	۰/۰۰۰	-۰/۰۰۶	۰/۰۸۳	۰/۰۲۵	-					
	پسر	-۰/۱۴۷	۰/۲۴۴**	-۰/۲۰۴*	-۰/۰۴۸	-					
تلاش موفق	دختر	۰/۰۸۸	۰/۱۱	۰/۰۳	۰/۰۹۵	-۰/۵۱۷**	-				
	پسر	۰/۲۲۷**	-۰/۲۳۱**	۰/۱۱۷	۰/۰۵۵	-۰/۶۶۳**	-				
نمره تش	دختر	-۰/۰۲۳	-۰/۰۶۲	۰/۰۳۷	-۰/۰۲۵	۰/۹۴۶**	-۰/۷**	-			
	پسر	-۰/۲۳۱**	۰/۲۷۹**	-۰/۲۲۶**	-۰/۰۸۲	۰/۹۱۹**	-۰/۸۶۳**	-			
نمره تن	دختر	-۰/۰۱۱	-۰/۰۴۴	۰/۰۵۴	-۰/۰۰۶	۰/۸۹۴**	-۰/۷۵۵**	۰/۹۵۷**	-		
	پسر	-۰/۱۸*	۰/۲۴۶**	-۰/۱۸۱*	-۰/۰۵۴	۰/۹۰۸**	-۰/۸۴۴**	۰/۹۷۳**	-		
حداکثر تعداد	دختر	۰/۰۵۱	-۰/۰۶۵	۰/۱۰۵	۰/۰۲۶	۰/۵۴۵**	-۰/۷۲۶**	۰/۶۴۸**	۰/۷۲۹**	-	
	پسر	-۰/۰۶۲	-۰/۰۴۶	-۰/۰۶۳	-۰/۰۷۶	۰/۶۱۷**	-۰/۶۸۱**	۰/۶۷۴**	۰/۷۲۳**	-	
حداقل تعداد	دختر	۰/۱۰۹	۰/۱۳۹	۰/۱۲۴	۰/۱۴۸	۰/۵۰۷**	-۰/۱۲۹	۰/۴۶۹**	۰/۴۵۳**	۰/۱۶۶	-
	پسر	-۰/۰۱۱	۰/۳۱۵**	-۰/۰۹۲	۰/۰۹۴	۰/۳۰۹**	-۰/۰۹۵	۰/۱۹۱*	۰/۱۹۹*	۰/۰۳۲	-

*P<۰/۰۵ **P<۰/۰۱

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-13]

جدول ۲. ماتریس همبستگی تصمیم‌گیری پرخطر و مولفه های آن و سبک های تصمیم‌گیری

طبق یافته‌های جدول ۲، در دانشجویان دختر، رابطهٔ میان متغیر "سبک آنی" با متغیرهای پاداش (P= ۰/۰۰۰۱)، نمره تنظیم شده (P= ۰/۰۰۰۱)، نمره تنظیم نشده (P= ۰/۰۰۰۱)، حداکثر تعداد دفعات (P= ۰/۰۰۰۱) و حداقل تعداد دفعات (P= ۰/۰۰۰۱) منفی و با تلاش موفق (P= ۰/۰۰۰۱) مثبت و رابطهٔ میان متغیر "سبک وابسته" با متغیر حداقل تعداد دفعات (P= ۰/۰۱۱) منفی شده است. از سویی دیگر رابطهٔ میان متغیر "سبک شهودی" با متغیر حداقل تعداد دفعات (P= ۰/۰۱۹) منفی و متغیر "سبک‌های تصمیم‌گیری کلی" با متغیرهای پاداش (P= ۰/۰۰۰۱)، نمره تنظیم شده (P= ۰/۰۰۰۱)، نمره تنظیم نشده (P= ۰/۰۰۰۱)، حداکثر تعداد دفعات (۰/۰۰۲

نام متغیر		سبک اجتنابی	سبک آنی	سبک وابسته	سبک شهودی	سبک عقلانی	سبک تصمیم‌گیری کلی	پاداش	تلاش موفق	نمره شده	تنظیم‌نمره نشده	تنظیم‌حداکثر دفعات	حداقل تعداد دفعات
سبک اجتنابی	دختر	-											
	پسر	-											
سبک آنی	دختر	۰/۲۶۸**	-										
	پسر	۰/۰۵۱	-										
سبک وابسته	دختر	۰/۵۷۳**	۰/۱۱۳	-									
	پسر	۰/۵۱۷**	-۰/۰۱۹	-									
سبک شهودی	دختر	-۰/۲۱۶*	۰/۱۴۷	-۰/۰۹۴	-								
	پسر	-۰/۲۲۳**	۰/۲۸۴**	-۰/۲۰۸*	-								
سبک عقلانی	دختر	-۰/۲۸۴**	-۰/۰۰۱	-۰/۰۵۱	۰/۳۵۳**	-							
	پسر	-۰/۵۲۸**	۰/۰۴۳	-۰/۳۷۶**	۰/۵۵۸**	-							
سبک تصمیم‌گیری کلی	دختر	۰/۶۶۱**	۰/۶۳۶**	۰/۶۸۳**	۰/۲۸۸**	۰/**۲۴۱	-						
	پسر	۰/۴۶۳**	۰/۵۷۶**	۰/۴۵۹**	۰/۵۷۲**	۰/۱۹۲*	-						
پاداش	دختر	-۰/۱۰۹	-۰/۴۳۵**	-۰/۰۸	-۰/۰۹۳	-۰/۱۶۵	-۰/۳۴۳**	-					
	پسر	۰/۱۲۹	۰/۰۰۵	۰/۲۲۸**	-۰/۰۹۴	-۰/۱۹۶*	۰/۰۵۴	-					
تلاش موفق	دختر	-۰/۰۳۹	۰/۲۹۶**	-۰/۰۱۱	۰/۰۷۶	۰/۰۹۵	۰/۱۵۴	-۰/۵۱۷**	-				
	پسر	-۰/۲۲۲**	۰/۰۸۲	۰/۰۵۸	-۰/۱۱۸	۰/۱۶۲*	-۰/۰۵۳	-۰/۶۶۳**	-				
نمره تنظیم‌شده	دختر	-۰/۰۸۵	-۰/۴۶۲**	-۰/۰۵۲	-۰/۰۵۴	-۰/۱۶	-۰/۳۲۱**	۰/۹۴۶**	-۰/۷**	-			
	پسر	۰/۱۵۶	-۰/۰۳۸	۰/۰۷۶	۰/۰۲۷	-۰/۱۱۹	۰/۰۶۸	۰/۹۱۹**	-۰/۸۶۳**	-			
نمره تنظیم‌نشده	دختر	-۰/۰۷۶	-۰/۴۵۵**	-۰/۰۵۵	-۰/۰۶۹	-۰/۱۵۶	-۰/۳۱۸**	۰/۸۹۴**	-۰/۷۵۵**	۰/۹۵۷**	-		
	پسر	۰/۱۵۷	-۰/۰۶۲	۰/۱۰۳	۰/۰۲	-۰/۱۳۱	۰/۰۶۳	۰/۹۰۸**	-۰/۸۴۴**	۰/۹۷۳**	-		
حداکثر تعداد دفعات	دختر	-۰/۰۲	-۰/۴۴۶**	-۰/۰۸	-۰/۰۳۸	-۰/۰۵۲	-۰/۲۶**	۰/۵۴۵**	-۰/۷۲۶**	۰/۶۴۸**	۰/۷۲۹**	-	
	پسر	۰/۲۴۶**	-۰/۱۱۱	۰/۲۰۸*	۰/۰۸۸	-۰/۱۳۷	۰/۱۶۲*	۰/۶۱۷**	-۰/۶۸۱**	۰/۶۷۴**	۰/۷۲۳**	-	
حداقل تعداد دفعات	دختر	-۰/۱۱۹	-۰/۲۰۳*	-۰/۲۱۷*	-۰/۱۹۹*	-۰/۱۳۳	-۰/۳۲۲**	۰/۵۰۷**	-۰/۱۲۹	۰/۴۶۹**	۰/۴۵۳**	۰/۱۶۶	-
	پسر	۰/۱۵۶	۰/۲۸۸**	۰/۱۴۹	-۰/۲۹۷**	-۰/۲۹۸**	۰/۰۲	۰/۳۰۹**	-۰/۰۹۵	۰/۱۹۱*	۰/۱۹۹*	-۰/۰۳۲	-

*P<۰/۰۵ **P<۰/۰۱

=P) و حداقل تعداد دفعات (P= ۰/۰۰۰۱) همبستگی منفی دارد.

در مورد دانشجویان پسر، همبستگی بین متغیر "سبک اجتنابی" با متغیرهای تلاش موفق (P= ۰/۰۰۶) منفی و با حداکثر تعداد دفعات (P= ۰/۰۰۳) مثبت و رابطهٔ میان متغیر "سبک آنی" با متغیر حداقل تعداد دفعات (P= ۰/۰۰۰۱) مثبت بود. از سویی دیگر همبستگی میان متغیر "سبک وابسته" با متغیرهای پاداش (P= ۰/۰۰۵) و حداکثر تعداد دفعات (P= ۰/۰۱۱) مثبت و همبستگی میان متغیر "سبک شهودی" با متغیر حداقل تعداد دفعات (P= ۰/۰۰۰۱) منفی و همبستگی میان متغیر سبک عقلانی با متغیرهای پاداش (P= -۰/۰۱۷) و حداقل تعداد دفعات (P= ۰/۰۰۰۱) منفی و با تلاش موفق (P= ۰/۰۴۸) مثبت و متغیر "سبک‌های تصمیم‌گیری" با متغیر حداکثر تعداد دفعات (P= ۰/۰۴۸) همبستگی مثبت دارد.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-13]

جدول ۳. خلاصه الگوی پیش بینی شاخص خطرپذیری بر اساس متغیرهای سرسختی روان‌شناختی و سبک‌های تصمیم‌گیری

الگو	جنسیت	همبستگی چندگانه	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای معیار برآورد	F
۱	دختر	۰/۳۵۶	۰/۱۲۷	۰/۱۱۴	۱۰/۷۱۲۱۸	۹/۸۰۴**
	پسر	۰/۰۹۲	۰/۰۰۸	-۰/۰۰۵	۱۵/۴۴۱۰۶	۰/۶۲۱

*P<۰/۰۵ **P<۰/۰۱

طبق نتایج جدول ۳، متغیرهای سرسختی روان‌شناختی و سبک‌های تصمیم‌گیری قادر به‌پیش بینی ۱۱/۴ درصد از واریانس خطرپذیری دانشجویان دختر هستند (P=۰/۰۰۰۱).

جدول ۴. ضرایب رگرسیون پیش بینی شاخص خطرپذیری بر اساس متغیرهای سرسختی روان‌شناختی و سبک‌های تصمیم‌گیری

جنسیت	متغیر وابسته	ضرایب تأثیر استاندارد نشده		ضرایب تأثیر استانداردشده	t
		B	خطای معیار	β	
دختر	مقدار ثابت	۷۴/۷۷۷	۱۳/۳۷۴	-	۵/۵۹۱
	سرسختی روان‌شناختی	-۰/۱۳۵	۰/۰۷	-۰/۱۶۶	-۱/۹۲۱
	سبک‌های تصمیم‌گیری	-۰/۵۰۹	۰/۱۱۵	-۰/۳۸۳**	-۴/۴۱۸
پسر	مقدار ثابت	۲۸/۸۳۵	۱۸/۲۶۸	-	۱/۵۷۸
	سرسختی روان‌شناختی	-۰/۰۸۱	۰/۱۰۹	-۰/۰۶۶	-۰/۷۴۶
	سبک‌های تصمیم‌گیری	۰/۰۷۷	۰/۱۵۳	۰/۰۴۵	۰/۵۰۴

*P<۰/۰۵ **P<۰/۰۱

نتایج جدول ۴ رابطه منفی خطرپذیری را با سبک‌های تصمیم‌گیری (P=۰/۰۰۰۱) در دانشجویان دختر نشان می‌دهد.

جدول ۵. خلاصه پیش بینی شاخص خطرپذیری بر اساس مولفه‌های سرسختی روان‌شناختی

الگو	جنسیت	همبستگی چندگانه	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای معیار برآورد	F
۱	دختر	۰/۰۹۸	۰/۰۱	-۰/۰۱۳	۱۱/۴۵۱۲۸	۰/۴۳۱
	پسر	۰/۳۹۶	۰/۱۵۶	۰/۱۳۹	۱۴/۲۹۰۶۵	۸/۹۶۷**

*P<۰/۰۵ **P<۰/۰۱

طبق نتایج جدول ۵، مولفه‌های تعهد، چالش و کنترل قادر به‌پیش بینی ۱۳/۹ درصد از واریانس خطرپذیری دانشجویان پسر هستند (P=۰/۰۰۰۱).

جدول ۶. ضرایب رگرسیون پیش بینی شاخص خطرپذیری بر اساس مولفه‌های سرسختی روان‌شناختی

جنسیت	متغیر وابسته	ضرایب تأثیر استاندارد نشده		ضرایب تأثیر استانداردشده	t
		B	خطای معیار	β	
دختر	مقدار ثابت	۱۹/۶۷۱	۸/۱۸۵	-	۲/۴۰۳
	تعهد	۰/۰۹۱	۰/۲۷۴	۰/۰۴۴	۰/۳۳۲
	چالش	۰/۱۳۹	۰/۱۹۴	۰/۰۷۷	۰/۷۱۶
	کنترل	۰/۲۳۷	۰/۲۷۸	۰/۱	۰/۸۵۴

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-13]

پسر	مقدار ثابت	۳۱/۴۳۷	۹/۷۸۲	-	۳/۲۱۴
	تعهد	-۰/۴۷۳	۰/۳۲۲	-۰/۱۸۱	-۱/۴۶۹
	چالش	۰/۸۸۸	۰/۲۱۶	۰/۳۱۶**	۴/۱۰۴
	کنترل	-۰/۳۴۴	۰/۳۶	-۰/۱۱۷	-۰/۹۵۴

*P<۰/۰۵ **P<۰/۰۱

نتایج جدول ۶ رابطه مثبت خطرپذیری را با مؤلفه چالش (P=۰/۰۰۰۱) در دانشجویان پسر نشان می‌دهد.

جدول ۷. خلاصه پیش‌بینی شاخص خطرپذیری بر اساس مولفه‌های سبک‌های تصمیم‌گیری

الگو	جنسیت	همبستگی چندگانه	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای معیار برآورد	F
۱	دختر	۰/۴۹۵	۰/۲۴۵	۰/۲۱۶	۱/۰۷۵۵۰	۸/۵۵۳**
	پسر	۰/۲۰۷	۰/۰۴۳	۰/۰۰۹	۱/۳۲۹۳۹	۰/۲۷۶

*P<۰/۰۵ **P<۰/۰۱

طبق نتایج جدول ۷، مولفه‌های سبک اجتنابی، سبک آنی، سبک وابسته، سبک شهودی و سبک عقلانی قادر به‌پیش بینی ۲۱/۶ درصد از واریانس خطرپذیری دانشجویان دختر هستند (P=۰/۰۰۰۱).

جدول ۸. ضرایب رگرسیون پیش‌بینی شاخص خطرپذیری بر اساس مولفه‌های سبک‌های تصمیم‌گیری

جنسیت	متغیر وابسته	ضرایب تأثیر استاندارد نشده		ضرایب استانداردشده	تأثیر	t
		B	خطای معیار	β		
دختر	مقدار ثابت	۴۷/۷۲۳	۱۰/۰۹۱	-		۴/۷۲۹
	اجتنابی	۰/۰۳۴	۰/۳۰۴	۰/۰۱۱		۰/۱۱۳
	آنی	-۱/۴۶۷	۰/۲۴۸	-۰/۴۷۷**		-۵/۹۱۲
	وابسته	-۰/۰۲۱	۰/۲۹۸	-۰/۰۰۷		-۰/۰۷۲
	شهودی	۰/۴۴	۰/۴۳۷	۰/۰۸۴		۱/۰۰۷
	عقلانی	-۰/۸۲۸	۰/۳۷۱	-۰/۱۸۷*		-۲/۲۲۹
پسر	مقدار ثابت	۲۸/۵۶۳	۱۲/۸۶۷	-		۲/۲۲
	اجتنابی	۰/۴۴	۰/۳۶۷	۰/۱۲۷		۱/۲
	آنی	-۰/۳۴۸	۰/۳۶۶	-۰/۰۸۲		-۰/۹۵۱
	وابسته	-۰/۰۴۵	۰/۳۹	-۰/۰۱۱		-۰/۱۱۵
	شهودی	۰/۵۷۲	۰/۳۸۷	۰/۱۵۴		۱/۴۷۶
	عقلانی	-۰/۷۰۵	۰/۵۸۶	-۰/۱۳۸		-۱/۲۰۳

*P<۰/۰۵ **P<۰/۰۱

نتایج جدول ۸ رابطه منفی تصمیم‌گیری پرخطر را با مولفه‌های سبک تصمیم‌گیری آنی (P=۰/۰۰۰۱) و سبک تصمیم‌گیری عقلانی (P=۰/۰۲) نشان می‌دهد.

بحث و نتیجه‌گیری

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-13]

نتایج تحلیل داده‌ها نشان داد که هر سه مؤلفه سرسختی روان‌شناختی با شاخص تصمیم‌گیری پرخطر در دانشجویان پسر رابطه معنی‌داری داشتند که دو مؤلفه تعهد و کنترل با شاخص خطرپذیری دارای رابطهٔ معکوس بودند، درحالی‌که مؤلفه چالش رابطه مثبت با شاخص خطرپذیری داشت. این نتایج را می‌توان همسو با پژوهش صورت‌گرفته توسط رهبریان و همکاران (۱۳۹۹) دانست با این تفاوت که در پژوهش آن‌ها رابطهٔ سازهٔ سرسختی و مؤلفهٔ چالش نیز با تصمیم‌گیری پرخطر منفی و معنی‌دار بود. در تبیین ارتباط منفی بین متغیر تعهد با تصمیم‌گیری پرخطر در دانشجویان پسر می‌توان گفت که این ویژگی نوعی احساس اساسی هدف‌دار بودن و انسجام در تصمیم‌گیری است. افراد متعهد نسبت به نتیجه تصمیمات خود احساس مسئولیت می‌کنند و با تصمیم‌گیری منطقی شرایط را مدیریت می‌کنند. وجود ارتباط معکوس دو متغیر کنترل و شاخص تصمیم‌گیری پرخطر نیز کاملاً منطقی است؛ زیرا که افرادی که کنترل بیشتری را بر زندگی خود دارند از شرایط پیچیده و مبهم دوری می‌کنند و از طرفی شاید بتوان رابطهٔ مثبت دو متغیر چالش و نمره تنظیم‌شده این‌گونه تبیین کرد که افراد دارای ویژگی مبارزه‌جویی، انعطاف‌پذیری شناختی و تحمل ابهام بالایی دارند که به آن‌ها این امکان را می‌دهد که راحت‌تر با رویدادهای استرس‌زا سازگار شوند (کوباسا و مدی، ۱۹۹۹). وجود این ویژگی‌ها در افراد مبارزه‌جو باعث می‌شود که از شرایط ابهام استقبال کنند و خطرات آن را بپذیرند.

نتیجه دیگر پژوهش حاضر رابطه معنی‌دار سبک‌های تصمیم‌گیری کلی با شاخص خطرپذیری در دانشجویان دختر بود. این یافته هم‌راستا با پژوهش‌های اکبری و زارع (۱۳۹۱)، صفاری نیا و اکبری (۱۳۹۱) و بایولار و باچیکووا (۲۰۱۸) بود. در تبیین این نتیجه می‌توان چنین بیان کرد که باتوجه‌به ارتباط مثبت بین سبک تصمیم‌گیری آنی با تلاش موفق که همان تعداد بادکنک‌هایی است که نترکیده‌اند و ارتباط منفی بین سبک تصمیم‌گیری مذکور با نمره تنظیم‌شده، افرادی که دارای سبک تصمیم‌گیری آنی هستند در تکالیفی که نتیجهٔ آن برایشان مبهم است و شاید کمی بی‌اهمیت نیز باشد، ترجیح می‌دهند بی‌درنگ تصمیم گرفته و تصمیمی را تنها جهت رفع تکلیف و یا فرار از ابهام اتخاذ نمایند. رفع تکلیف در آزمون خطرپذیری بادکنکی با کم‌ترین میزان بادکردن هر بادکنک انجام می‌شد. درواقع تنها وجود رابطه منفی بین سبک تصمیم‌گیری آنی با نمره تنظیم‌شده، به معنی ارتباط معکوس تصمیم‌گیری پرخطر با سبک تصمیم‌گیری آنی در دختران دانشجو نمی‌باشد.

همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که سبک‌های تصمیم‌گیری در دانشجویان دختر و مؤلفه‌ی چالش سازه‌ی سرسختی روان‌شناختی در دانشجویان پسر به‌صورت معنی‌داری در واریانس نمرات تصمیم‌گیری پرخطر سهم دارند. در تبیین یافته‌های فوق شاید بتوان گفت که تصمیم‌گیری پرخطر در دانشجویان دختر ریشه در ویژگی‌های ثابت رفتاری مانند تیپ شخصیت آن‌ها دارد، درحالی‌که در دانشجویان پسر خواستن تجربه‌های تازه‌تر و پر چالش عامل مهم‌تری برای تصمیم‌گیری و رفتارهای پرخطر می‌باشد.

پژوهش حاضر دارای محدودیت‌های متعددی است که باید اذعان کرد. ابتدا، این پژوهش از نوع مطالعه همبستگی بود و نتایج حاصله روابط بین متغیرها را نشان می‌دهد و نشان‌دهنده رابطهٔ علت و معلولی بین متغیرها نیست. محدودیت دوم این پژوهش مربوط به شیوه جمع‌آوری نمونه‌ها در این پژوهش بود که به شیوه در دسترس بود؛ بنابراین در تعمیم‌پذیری نتایج این پژوهش به کل دانشجویان ایران باید جانب احتیاط را رعایت نمود. بعلاوه علی‌رغم اینکه یکی از ابزارهای این پژوهش (آزمون رایانه‌ای خطرپذیری بادکنکی)، پرسش‌نامه نبود؛ اما به‌طورکلی تعداد پرسش‌نامه‌ها زیاد بود و ممکن است شرکت‌کنندگان به علت طولانی‌بودن زمان پاسخ‌گویی، تعدادی از سؤالات را بی‌دقت کامل کرده باشند. پیشنهاد می‌گردد که در پژوهش‌های آینده با طراحی پژوهش‌های آزمایشی، رابطه علی بین تصمیم‌گیری پرخطر با سبک‌های تصمیم‌گیری و سرسختی روان‌شناختی بررسی شود. همچنین پیشنهاد می‌شود که نمونه‌ها به‌صورت تصادفی انتخاب شوند. در ضمن پیشنهاد می‌شود که از پرسش‌نامه‌هایی با سؤالات کوتاه‌تر استفاده شود یا نقش میانجی‌گر عوامل دیگری مانند شخصیت افراد و فرهنگ، در رابطه بین خطرپذیری با سبک‌های تصمیم‌گیری و سرسختی روان‌شناختی مدنظر قرار گیرد.

سپاسگزاری

از مسئولان آموزش مؤسسه آموزش عالی احرار رشت و همچنین از کلیه دانشجویانی که در انجام این پژوهش یاری رسانده‌اند، تشکر و قدردانی می‌شود. مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد نویسنده اول در رشته روان‌شناسی عمومی است.

منابع

اختیاری، ح؛ جنتی، ع؛ و مقیمی، ا و و بهزادی، آ. (۱۳۸۱). معرفی نسخه فارسی آزمون خطرپذیری بادکنکی: ابزاری رفتارسنج برای بررسی تمایلات مخاطره جویی. *تازه های علوم شناختی*، ۴(۴ (مسلسل ۱۶))، ۲۰-۱۰ .

اعتباریان، ا؛ خیرمند، م و صادقی، آ. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین هوش هیجانی و سبک های تصمیم‌گیری مدیران کارخانه پلی اکریل اصفهان. *فصلنامه مدیریت توسعه و تحول* .(۱۹)۱۳۹۳، ۳۰-۱۹.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-13]

اقدسی نیا، ز. (۱۳۹۷). بررسی رابطه سبک های تصمیم‌گیری باذهن آگاهی، سرسختی روان‌شناختی و سیستم های مغزی رفتاری در بین دانشجویان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه پیام نور استان آذربایجان شرقی.

اکبری، م و زارع، ح. (۱۳۹۱). پیش بینی رفتارهای مخاطره آمیز در نوجوانان و ارتباط آن با هیجان طلبی و سبک های تصمیم‌گیری. *پژوهش در سلامت روان‌شناختی*، ۶(۱)، ۶۵-۵۷.

اکبری، م و زارع، ح. (۱۳۹۱). پیش بینی رفتارهای مخاطره آمیز در نوجوانان و ارتباط آن با هیجان طلبی و سبک های تصمیم‌گیری. *پژوهش در سلامت روان‌شناختی*، ۶(۱)، ۶۵-۵۷.

آهنچیان، م.، و عصارودی، ع. (۱۳۹۴). ارتباط سبک تصمیم‌گیری و یادگیری خودراهبر در دانشجویان هوشبری. *علوم مراقبتی نظامی*، ۲(۱ (مسلسل ۳))، ۳۲-۲۴.

بناءطهرانی، ز. و نعمت طاوسی، م. (۱۳۹۹). رابطه بین سرسختی و سبک های مقابله: نقش واسطه ای حرمت خود. *روانشناسی تحولی: روانشناسان ایرانی*، (۶۳)۱۶ ،۲۶۲-۲۵۱.

پولادی، ف.، و باقری، م.، و عسکری زاده، ق. (۱۳۹۹). تاثیر tDCS روی OFC نیمکره راست در عملکرد اجرایی تصمیم‌گیری پرخطر و ریسک پذیری. *عصب روانشناسی*، ۶(۱ (پیاپی ۲۰))، ۶۲-۴۷ .

رحمان پور، ن؛ اسدزاده، ح؛ سعدی پور، ا و فرخی، ن. (۱۳۹۷). تدوین بسته ی آموزشی خودفرمانی و تعیین اثر بخشی آن بر انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی انگیزگی دانش آموزان دوره ی دوم متوسطه تهران. *علوم تربیتی (مجله علوم تربیتی و روانشناسی)*، ۶ (سال ۲۵)(۲)، ۹۰-۷۱.

روشن نژاد، ن؛ بیان فر، ف و طالع پسند، س. (۱۳۹۸). پیش بینی سازگاری زناشویی زوج های جوان بر مبنای ویژگی های شخصیتی، تمایزیافتگی خود و سرسختی. *روان شناسی بالینی*، ۱۱(۱ (پیاپی ۴۱))، ۱۰۶-۹۳ .

رهبریان، اعظم؛ صالحی، حامد؛ غریب دوست، مجید و محمودی، حسین. (۱۳۹۹). نقش نشخوار فکری و سرسختی روان‌شناختی در پیش‌بینی خطرپذیری دانش آموزان. *فصلنامه سلامت روان کودک*، (۲)۷، ۴۰-۳۱.

زارع، ح و عزیزی، ز. (۱۳۹۷). تاثیر القای هیجانات بر تصمیم‌گیری پرخطر و بازداری رفتاری. *فصلنامه پژوهش‌های کاربردی روان‌شناختی*، (۴)۹، ۷۰-۵۵.

زارع، ح؛ امینی، ف؛ آقایوسفی، ع؛ هاشمی، س و جلالی، ا. (۱۳۹۸). بررسی رابطه علی تنظیم هیجان و سبک های تصمیم‌گیری با توجه به نقش میانجی خودتاملی و بینش. *دست آوردهای روان شناختی*، (۱)۲۶، ۳۸-۱۷.

زندی، پ و مرادی، ج. (۱۳۹۸). پیش بینی سبک تصمیم‌گیری مدیران تربیت بدنی بر اساس سرسختی روان شناختی و راهبردهای مقابله ای. *دانش و پژوهش در روان شناسی کاربردی*، ۲۰(۳ (پیاپی ۷۷))، ۱۰۰-۹۱ .

سلیمی، م؛ سلطان حسینی، م و میرصفیان، ح. (۱۳۹۸). بررسی سبک های عمومی تصمیم‌گیری مدیران ورزشی بر اساس مدل اسکات و بروس. *مدیریت ورزشی (حرکت)*، ۱۱(۲)، ۲۹۰-۲۷۳.

شیخ اسمعیلی، د؛ حاتمیان، پ؛ کرمی، ج؛ لرستانی، ا و مروتی، ف. (۱۳۹۹). پیش‌بینی کیفیت خواب براساس سرسختی روان‌شناختی و شادکامی در سالمندان. *روان‌شناسی پیری*، (۱)۶، ۳۸-۲۷.

صفاری نیا، م و اکبری، م. (۱۳۹۱). پیش بینی رفتارهای مخاطره آمیز در نوجوانان و بررسی رابطه آن با منبع کنترل و سبک های تصمیم‌گیری. *پژوهش های روان شناسی اجتماعی*، ۲ .(6)

کاظمینی، ت و مدرس غروی، م. (۱۳۹۲). رابطه بین ویژگی های شخصیتی و رفتارهای پرخطر در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد. *مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان*، ۱۲(۱ (پی در پی ۴۸))، ۲۶-۱۵.

کشاورزی، س؛ فتحی آذر، ا؛ میرنسب، م و بدری گرگری، ر. (۱۳۹۶). تاثیر آموزش آگاهی فراشناختی بر سبک‌های تصمیم‌گیری و تنظیم هیجان دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تبریز. *مجله روان‌شناسی شناختی*، (۱)۵، ۶۰-۵۱

ملازاده اسفنجانی، ر؛ کافی، س و صالحی، ا. (۱۳۹۰). مقایسه سرسختی روان شناختی و سبک های مقابله با فشار روانی در افراد معتاد و عادی. *اعتیاد پژوهی*، ۵(۱۷)، ۵۷-۴۱.

ملک‌زاده نقصانی، پ. (۱۳۷۹). *مقایسهٔ سخت‌رویی دانشجویان رشته علوم انسانی، فنی مهندسی و علوم پایه*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.

نجاتی، و؛ علی پور، ف؛ بداقی، ا و آقازیارتی، ع. (۱۳۹۶). ویژگی‌های روان‌سنجی آزمون خطرپذیری بادکنکی در جوانان ایرانی. *فصلنامه روان شناسی کاربردی*. (۲)۱۱، ۱۳۶-۱۲۱.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-13]

نجاتی، و؛ علی پور،ف و شریفی، م. (۱۳۹۵). مقایسه خطرپذیری در دختران نوجوان مبتلا به نشانه‌های اضطراب، افسردگی، استرس و گروه سالم. *دوماه نامه علمی ـ پژوهشی فیض*. (۶) ۲۰، ۵۷۳-۵۶۶.

نجاتی، وحید. (۱۳۹۲). ارتباط بین کارکردهای اجرایی مغز با تصمیم‌گیری پرخطر در دانشجویان. *تحقیقات علوم رفتاری*، (۴)۱۱، ۲۷۰- ۲۷۸.

واقف، ل؛ بافنده قراملکی، ح و سلطانی مارگانی، ف. (۱۳۹۸). اثربخشی تحریک الکتریکی مستقیم فراجمجمه ای مغز بر زمان واکنش و تصمیم‌گیری پرخطر در افراد مبتلا به افسردگی. *عصب روانشناسی*، ۵(۳ (پیاپی ۱۸))، ۷۴-۵۷.

Barber, L. L. (2005). *Decision making styles associated with adolescent risk taking behavior* (Doctoral dissertation, The Ohio State University).

Bartone, P. T., Eid, J., Hystad, S. W., Jocoy, K., Laberg, J. C., & Johnsen, B. H. (2015). Psychological hardiness and avoidance coping are related to risky alcohol use in returning combat veterans. *Military behavioral health*, 3(4), 274-282.

Bavoľár, J., & Bačíkova-Slešková, M. (2018). Do Decision-Making Styles Help Explain Health-Risk Behavior among University Students in Addition to Personality Factors?. *Studia Psychologica*, 60(2), 71-83.

Bayram, N., & Aydemir, M. (2017). Decision-making styles and personality traits. *International Journal of Recent Advances in Organizational Behaviour and Decision Sciences*, 3(1), 905-915.

Hammoud, M. S., Bakkar, B. S., Abu-Hilal, M. M., & Al Rujaibi, Y. S. M. (2019). Relationship between psychological hardiness and career decision-making self-efficacy among eleventh grade students in Sultanate of Oman. *International Journal of Psychology and Counselling*, 11(2), 6-14.

Khoshaba, D. M., & Maddi, S. R. (1999). Early experiences in hardiness development. *Consulting psychology Journal: practice and research*, 51(2), 106.

McMillan, C. T., Clark, R., Gunawardena, D., Ryant, N., & Grossman, M. (2012). fMRI evidence for strategic decision-making during resolution of pronoun reference. *Neuropsychologia*, 50(5), 674-687.

Narooi, Z. S., & Karazee, F. (2015). Investigating the relationship among personality traits, decision-making styles, and attitude to life (Zahedan branch of Islamic Azad University as case study in Iran). *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6(6 S6), 311.

Scott, S. G., & Bruce, R. A. (1995). Decision-making style: The development and assessment of a new measure. *Educational and psychological measurement*, 55(5), 818-831.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-13]

Prediction of Risky Decision-Making Based on Decision-Making Styles and Psychological Hardiness in Male and Female Students

Rasool Hamidi Choolabi[1], Iraj Salehi[2]

Abstract

This study aimed to predict risky decision-making based on decision-making styles and psychological hardiness in both male and female students. The present study was a descriptive correlational study. The population of this research was all the Ahrar Institute of Technology and Higher Education students in the second semester of the academic year 1399-1400 (2020-2021), of which 287 participants were selected by the available sampling method. This study showed that psychological hardiness significantly correlates with decision-making styles in male and female students. In addition, psychological hardiness did not have a significant relationship with risky decision-making in female students. However, the relationship between all components of psychological hardiness with risky decision-making in male students was significant. The regression analysis showed that the decision-making styles of female students and the challengingness of male students significantly predict the changes related to high-risk decision-making. This study showed that the variables of psychological hardiness and decision-making styles in students to prevent high-risk decisions and improve their decisions should be given more attention by educational systems.

Keywords: Risky Decision-Making, Students, Psychological Hardiness, Decision-Making Styles

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-13]

[1]MSc in General Psychology, Ahrar Institute of Technology and Higher Education, Rasht, Iran. rasoolhamidi.official@gmail.com

[2] Department of Psychology, Ahrar Institute of Technology and Higher Education, Rasht, Iran. (Corresponding Author) Irajsalehi76@Gmail.Com